

4. МАЙСТЕР-КЛАС

Сергій Борисович Рибак,
директор Центру
навчальних технологій «РОЗВИТОК»,
практичний психолог вищої категорії,
інструктор-методист з ейдетики,
м. Київ, Україна

МЕТОДИ ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ. ЗНАЙОМТЕСЯ: МЕТОД ГАЧКІВ

*Дело учителя только предлагать выбор всех известных
и неизвестных способов, которые могут облегчить
ученика в деле учения.
(из педагогического наследия Л. Н. Толстого).*

Жоден учень або студент не мав би жодної проблеми у навчанні, якби вчителі/науково-педагогічні працівники навчили їх двом певним речам:

- 1) вмінню спростити будь-який важкий матеріал;
- 2) перетворити його з сумного та нудного на цікавий і кумедний.

(з Методичної скарбниці Школи ейдетики).

Запитайте у своєї дитини, в якому навчальному закладі вона вчилася б із задоволенням. І вона відразу дасть відповідь: «У тій, де не треба зазубрювати, запам'ятовувати, а на уроках можна було б розважатися та малювати». «Це неможливо!» – скажете ви. І ... помиляєтесь. Це можливо! Так вчиться дозволяє методика Школи ейдетики. Якби її сьогодні втілено в систему освіти, то в навчальних закладах не було б взагалі невстигаючих і «важких» предметів, а навчальну програму учні засвоювали б за 5–6 років, запам'ятовуючи навчальний матеріал мінімум втричі краще, ніж сьогодні.

Цей урок, який є продовженням теми минулого майстер-класу, ми присвячуємо одному з методів Школи ейдетики – методу гачків.

Серед методів запам'ятовування інформації, що пропонує своїм слухачам Центр навчальних технологій «Розвиток», є декілька універсальних, які дозволяють ефективно розв'язувати одразу дві задачі: 1) запам'ятовувати інформацію повністю та при цьому одночасно зберігати її порядок, 2) не має

значення, який об'єм навчального матеріалу необхідно запам'ятати.

Метод гачків працює завжди. І це доведено багаторічним досвідом його використання.

Довідка. Гачки – це ланцюжок конкретних образів, послідовно пов'язаних між собою певним сюжетом, який вигадала людина, за рахунок чого може легко запам'ятати послідовність будь-якої інформації, послідовно прив'язуючи її до добре знайомих образів.

У Центрі навчальних технологій «Розвиток» інструктори дають учням метод гачків на базовому курсі (першому етапі) програми «ТеТриС», яку, в народі за гарні результати називають «успішний учень». Перше знайомство з гачками проходить на другому занятті.

Спочатку інструктор роздає слухачам аркуші паперу формату А4, на яких є зображення 20-ти гачків, тобто, яскравих образів (дивись мал. 1). Гачки розташовані у два ряди. Кожен з них має по 10 малюночків.

Інструктор пропонує учням, дивлячись на малюнок, поєднати образи, починаючи з першого (комара), по порядку в цікаву історію. Наприклад:

Летів **КОМАР**, який мав ніс гострий, як **ШАБЛЯ**. А рукоять її була схожа на **КІШКУ**. Шерсть тварини стирчала у різні боки, немов **СОЛОМА**, з якої сплели **БРЮКИ**. На брюках була **ПЛЯМА**, що нагадувала голову **ВЕДМЕДЯ**. Його очі червоніли, наче **ЧЕРЕШНЯ**. Ці ягоди з'їли, а з кісточок побудували **ЗАМОК**. На даху замку танцював **РОЯЛЬ**, на клавішах якого почали виростати **ВІЇ**. Вони перетворилися на крила,

МЕТОД ГАЧКІВ

Мал. 1. Малюнки-гачки

з яких вирости **ГУСИ**. Птахи полетіли відпочивати на **МОРЕ**, на хвилях якого плавав **СТІЛЕЦЬ**. Йому подобалося кататися на **ВЕЛОСИПЕДІ**, що замість кожного колеса мав надувний **МІШОК**.

Щоб зав'язати мішка була використана не мотузка, а **КОСА**... І так далі. Але це була моя казочка. Вона є напрямком, а не правилом. Кожен може вигадати історію, створену зі запропонованих образів, задіявши власну уяву. Тоді послідовність гачків запам'ятається ще швидше (за досвідом, за одну-дві спроби).

Після того, як послідовність образів-гачків засвоєна, інструктор надає учням можливість спробувати цей метод у дії. Для першого разу на кожен із гачків слухачі «чіпляють» по одному слову. Таким чином, запам'ятовується ланцюжок з 20 слів. Ці слова – назви продуктів або деяких речей. Наприклад, якщо заняття проходить у квітні-травні, то ми просимо дітей уявити, що незабаром у них день народження, а потім – літні канікули. Тобто, виникає потреба йти до магазину і купувати продукти, щоб приготувати смачні страви до столу, а також деякі речі, щоб поїхати відпочивати влітку до моря.

Спочатку йдемо (звичайно, в уяві) до продуктових магазинів. Перш за все купуємо хліб (кожен бере той, який йому подобається – український або батон). Уявляємо, як комар – наш перший гачок – нанизує собі батон на гострий ніс, наче на шпагу.

Далі купуємо, наприклад, сосиски. Уявляємо, як цілу в'язанку їх вішаємо через леза наступного нашого

гачка – шаблі. Потім потрібно придбати рибу. Нехай це буде скумбрія.

Можна уявити, що у нашого наступного гачка (кішки) замість хвоста – риба. Кішка відчуває рибний запах та починає ганятися за своїм власним хвостом.

Після риби ми купуємо спагетті. Кожен може побачити ці вироби в образі наступного гачка – соломи. Для цього навіть уява не потрібна, тільки подивись на малюнок.

Рухаємося далі. Наступний образ-гачок у нас – брюки. А ми маємо купувати огірки. Уявляємо, як кожна штанина знизу зав'язана у нас на вузол, а нам вдалося напхати повні брюки овочів. Навіть зверху сторчить гірка огірків.

Чергова наша покупка – сік. У кожного свій, який подобається. У мене – персиковий. Я набираю мій улюблений напій у прозорий пакет, який з боку стає схожим на пляму (наш наступний гачок). Отже, сік – пляма. Далі треба купити торта (який день народження без нього!).

Купуємо великий торт. За формою він нагадує великого білого ведмеда (гачок № 7 у верхньому рядку малюнка 1). Після цієї тварини наступний гачок – черешня. А у нас на черзі покупка – помідори. Можна уявити, що на черешневому дереві ростуть великі червоні помідори. Кумедно, але таке краще запам'ятовується.

Після черешні у нас на малюнку бачимо замок. А ми купуємо картоплю. Уявляємо, як наш чарівний замок складений не з каміння, а з картоплин або мішків

з картоплею. Скільки у нас вийде картопляного пюре, щоб погостувати гостей!

Наступний гачок – це рояль. І йогурт з фруктовим наповнювачем, який ми щойно купили, виливаємо (звичайно, тільки в уяві) в середину цього складного інструменту, попередньо піднявши його кришку. Вийшло смачне озеро!

Далі переходимо до наступного другого рядку. Починаючи з в'ї, «розвішуємо» наші покупки на гачки. Тільки цього разу вже робимо акцент на товарах, що знадобляться нам влітку для подорожі до моря. Наприклад, можна уявити, що наш стілець (гачок № 4 у другому рядку) – це валіза, яку нам треба придбати. Бо валіза розкладається, як трансформер. До речі, у цю валізу ми складатимемо наступні покупки.

А на черзі у нас парасолька. Щоб не забути про цю річ, ми розташуємо її на наступному гачку – велосипеді. Придивіться і ви побачите, що обидва його колеса схожі на розкриті парасольки. Навіть спиці такі самі. Під нею ми зможемо ховатися від дощу або від спекотного сонця. Після парасольки купуємо білого (або іншого кольору, який вам до вподоби) махрового рушника. Можна також уявити, що саме з нього пошили мішка (наш наступний гачок; на малюнку № 5 у другому рядку). І так само робимо далі: на кожен гачок приєднуємо певну покупку.

Останнім купуємо маленьке дзеркальце. А дівчатка можуть ще придбати якусь помаду, наприклад червоного кольору. Обидві покупки можна побачити на останньому гачку: мішень – це дзеркальце, на якому помадою намальовані кола.

Потім, коли робота з розташування покупок на гачках завершена, інструктор пропонує учням згадати всі продукти та речі, дивлячись на малюнок з гачками. Дивовижно, але пригадуються всі. Так працює наша уява. І так працює наша пам'ять, коли вона задіяна зрозумілою діяльністю, тобто, уявляється.

Необхідно нагадати, що метод гачків дуже успішно використовують літні люди – бабусі та дідусі, коли без будь-яких списків ходять на ринок. Вони купують все, що їм необхідно і, при цьому, нічого не забувають.

Але на цьому навчання із засвоєння метода не закінчується. На наступних заняттях інструктор показує, як до кожного гачка можна приєднати ціле речення, і таким чином за допомогою двадцяти гачків запам'ятати уривок з оповідання або параграфа з будь-якого предмету.

Це можна використовувати, щоб успішно написати переказ. На одному із занять дорослі запам'ятовували 20 рисунків успішної особистості, а учні – 20 рисунків успішного учня. А на семінарі з підготовки інструкторів з розвитку пам'яті та уваги, що проводився в Києві, керівник Школи ейдетики доктор педагогічних наук Ігор Матюгін давав випускникам запам'ятовувати на кожен із гачків по п'ять одиниць інформації: прізвище та ім'я людини, а також адресу (назву вулиці, номери дому та квартири), де вона мешкає. Тобто на 20 гачках – 100 одиниць інформації. До речі, тоді одна з випускниць повністю вірно виконала це завдання.

ТАКІ МОЖЛИВОСТІ ВІДКРИВАЄ МЕТОДИКА.

Ось ви і познайомилися з методом гачків. Опанувати велику кількість (біля 30) методів запам'ятовування інформації можна на заняттях у нашому Центрі. Тож гостинно запрошуємо до нас.

Творчих успіхів вам і вашим дітям!

До нових зустрічей на сторінках журналу!

Використані літературні джерела

1. Лёзер Франц. Тренировка памяти. Пер. с нем. К. М. Шоломия / Под ред.
2. Н. К. Корсаковой. – М.: Мир, 1979. – 167 с. с ил. (В мире науки и техники).
3. Матюгин И. Ю. и др. Как развить хорошую память. / И. Ю. Матюгин и др. – М.: РИПОЛ КЛАССИК, 2004. – 416 с.
4. Усачев М. В. Лучшее, чем суперпамять. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 220 с. с ил. (Психологический практикум).
5. Васильева Е. Е. Суперпамять или Как запомнить, чтобы вспомнить? / Е. Е. Васильева. – Краснодар: «Сов. Кубань», 2003. – 336 с.